

Zuiver op de graat? Over de betrokkenheid van de visserij bij maritieme drugssmokkel (2021)

S. Mehlbaum, K. van den Akker, A. Verweij, A. Wester (Mehlbaum Onderzoek)
Politiekunde 114

Thema: 1.5 Overig fenomeenonderzoek - Drugs

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de verwevenheid tussen maritieme drugssmokkel en de visserijgemeenschappen, en de wijze waarop contact gemaakt kan worden met deze gemeenschappen. Om vervolgens op basis van deze inzichten een integraal handelingsperspectief te bieden om de bewustwording en weerbaarheid van visserijgemeenschappen tegen maritieme smokkel te vergroten.'

Onderzoeksvragen:

Hoofdvraag:

Op welke wijze zijn visserijgemeenschappen betrokken bij maritieme drugssmokkel en hoe kan binnen deze gemeenschappen de bewustwording en weerbaarheid tegen maritieme drugssmokkel vergroot worden?

Deelvragen:

1. Wat is de aard en omvang van de betrokkenheid van visserijgemeenschappen bij maritieme drugssmokkel, en welke actoren zijn hierbij betrokken?
2. Welke beweegredenen hebben actoren uit de visserij om betrokken te raken bij maritieme drugssmokkel?
3. Welke attitudes zijn er binnen de visserijgemeenschappen jegens maritieme drugssmokkel en de overheid en welke factoren spelen hierbij een rol?
4. Welke attitudes zijn er bij overheidsvertegenwoordigers jegens de visserij?
5. Op welke wijze kunnen politie en veiligheidspartners contact leggen met (actoren uit) visserijgemeenschappen en samenwerkingen tot stand brengen?
6. Welke lessen zijn er te trekken uit het onderzoek om het bewustzijn en weerbaarheid ten aanzien van maritieme drugssmokkel te vergroten?

Methoden van onderzoek

- Etnografische dataverzameling
- literatuuronderzoek
- Veldonderzoek

Samenvatting

Centraal in dit onderzoek staat Team Volans. Een integraal team in Noord-Holland - Politie, OM, Gemeente, etc. - dat is opgezet in 2019 en voortkomt uit de ondermijningsaanpak-gelden. De ambitie van Team Volans is de bewustwording van en weerbaarheid tegen criminele invloeden in de visserij te vergroten. In de praktijk blijkt de samenwerking echter niet zo makkelijk te realiseren. De visserij heeft weinig vertrouwen in de overheid en het blijkt lastig om contact te krijgen met de visserijgemeenschappen. Dit was de aanleiding voor Team Volans om samenwerking te zoeken met Mehlbaum Onderzoek. Door middel van wetenschappelijk onderzoek wordt getracht meer inzicht te krijgen in de drugssmokkel binnen de visserijen en een impuls te geven aan het bereiken van de doelstellingen van Team Volans.

Het gaat om een kwalitatief, verkennend onderzoek dat elementen bevat van een actieonderzoek. Tussentijdse bevindingen werden beschikbaar gesteld voor kennisdeling en ontwikkeling van interventies(handelen) in de praktijk. Op die manier hebben leden van Team Volans geparticipeerd in het onderzoek door mee te denken over de invulling van het onderzoek alsook door informatieleverancier te zijn. De belangrijkste vorm van

dataverzameling in dit onderzoek betreft een multi-sited etnografie door op drie locaties gesprekken te houden en bezoeken uit te voeren.

Resultaten

De methode waarbij vissers drugs aan wal brengen wordt de drop-off methode genoemd. Bij deze zogenaamde 'drop-off'-methode wordt cocaïne eerst via containerschepen vervoerd uit het productieland en vervolgens op de Noordzee overboord gezet om later opgevist te worden door vissers of andere professionals uit de maritieme wereld. De onderzoekers hebben op basis van informatie uit open bronnen en de interviews een uitgebreid crimescript hiervoor opgesteld. De actoren zijn enerzijds vissers die kwetsbaar zijn om geworven te worden voor maritieme drugssmokkel en anderzijds mensen uit de visserij die te typeren zijn als criminele sleutelfiguren en contact hebben met de criminele netwerken die de drugshandel organiseren. Voor de omvang moeten de onderzoekers zich baseren op een schatting vanuit bestaande literatuur.

De belangrijkste reden die vissers en andere participanten uit de visserij noemen voor betrokkenheid bij maritieme smokkel is economische nood. Hoewel het smokkelen van drugs sterk wordt afgekeurd binnen de gemeenschap, kan de smokkelaar zelf vaak wel op begrip en vergeving rekenen. De daad wordt van de persoon onderscheiden. Veel vissers kunnen begrijpen dat iemand uit financiële nood in de verleiding komt om te smokkelen. Ook is de onderlinge solidariteit hoog. Dit zorgt samen met de angst voor repercussies dat de meldingsbereidheid laag is.

Op basis van deze bevindingen tekenen de onderzoekers lessen op die zich richten op contact leggen, bewustwording en weerbaarheid en verbonden zijn met de inzichten uit het opgestelde crimescript.